

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23929/2024
12.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиље Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Драган Субашић, адвокат из ..., ради исељења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5342/23 од 27.06.2024. године, у седници одржаној 12.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5342/23 од 27.06.2024. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 7631/2022 од 21.04.2023. године, исправљена решењем тог суда П 7631/2022 од 13.07.2023. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 7631/2022 од 21.04.2023. године, која је исправљена решењем тог суда од 13.07.2023. године, обавезан је тужени да се са свим лицима и стварима исели из стана број ... у Улици др ... број ... у ... и стан испражњен од свих лица и ствари преда у посед, на слободно коришћење и располагање тужиљи, као и да тужиљи надокнади парничне трошкове од 420.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5342/23 од 27.06.2024. године, преиначена је исправљена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да се са свим лицима и стварима исели из стана број ... у Улици др ... број ... у ... и стан испражњен од свих лица и ствари преда у посед, на слободно коришћење и располагање тужиљи, те је тужиља обавезана да туженом надокнади парничне трошкове од 470.400,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а тужила конкретизовано не наводи друге повреде одредаба поступка које су чланом 407. ЗПП предвиђене као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, 23.02.2000. године закључен је писани купопродајни уговор између „Гемакс“ д.о.о., као продавца и Савезне управе царина, као купца, чији предмет је спорни стан. Истог дана, решењем Савезне управе царина туженом је додељен стан у закуп на неодређено време, а два дана након тога сачињен је записник о примопредаји поседа стана. Решењем Савезне Владе, Комисије за стамбена питања од 25.12.2002. године стављено је ван снаге решење о додели стана и туженом наложено да у року од 30 дана испразни стан и преда га Савезној дирекцији за имовину Савезне Републике Југославије. У парници коју је тужени водио против Републике Србије, Министарства финансија, Управе царине пресудом од 02.04.2007. године, која је преиначена пресудом другостепеног суда од 03.02.2011. године правноснажно је одбијен тужбени захтев да се поништи као незаконито решење Савезне Владе, Комисије за стамбена питања од 25.12.2002. године. У парници коју је тужени водио против „Гемакс“ д.о.о. и тужиле пресудом од 14.05.2013. године, која је преиначена пресудом другостепеног суда од 24.09.2014. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се утврди да је ништав уговор о купопродаји од 23.02.2000. године. У парници тужиле против „Гемакс“ д.о.о. пресудом од 09.12.2015. године одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужила стекла својину на спорном стану, пошто потписи уговарача на уговору од 23.02.2000. године нису оверени, а нема доказа да је купопродајна цена у целости исплаћена. У поседу стана је тужени.

Са полазиштем на наведено утврђење, првостепени суд на основу одредби члана 41. Закона о основама својинскоправних односа, које садрже правила о јачем праву на посед ствари и члана 59. став 3. Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе, којом је прописано да имовина Савезне Републике Југославије на територији Државне заједнице јесте имовина држава чланица по територијалном принципу, одбија приговор недостатка активне легитимације и усваја постављени тужбени захтев налазећи да тужила има јачи правни основ за посед на спорном стану од туженог.

Другостепени суд не прихвата примену материјалног права на коме је првостепени суд засновао одлуку. По оцени тог суда за спорни однос меродавне су одредбе члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којима је прописано да свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке, те забрањено мешање јавне власти у вршење овог права, осим ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву и интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или заштите права и слободе других; као и члана 1. став 1. Протокола уз Конвенцију за заштиту људских

права и основних слобода по коме свако физичко и правно лице има право на неометано уживање имовине и нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Правноснажном пресудом од 09.12.2015. године одбијен је тужбени захтев тужиле за утврђење својине на спорном стану, па пошто стан није стекла на законит начин нема право да тражи његов повраћај. Осим тога, другостепени суд цени као релевантну чињеницу да је тужени у поседу стана од 25.02.2002. године и да у њему живи са својом породицом, да га у томе нико није узнемиравао и да је тако створио трајну, јаку и стварну повезаност са станом, па када тужилца није доказала да тужени може решити на други начин стамбено питање, мера исељења не би била у складу са чланом 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда у конкретној ситуацији није прихватљиво. Тужилца у ревизији основано указује да у складу са цитираним ковенцијским правилима свако има право на поштовање свог породичног дома, али не и право да му породични дом обезбеди држава.

Према одредбама члана 41. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“ бр. 6/80 ... „Службени гласни РС“ бр. 115/05) лице које је прибавило индивидуално одређену ствар по правном основу и на законит начин, а није знало и није могло знати да није постало власник (претпостављени власник), има право да захтева њен повраћај и од савесног држаоца код ког се та ствар налази без правног основа или по слабијем правном основу (став 1.); када се два лица сматрају претпостављеним власницима исте ствари, јачи правни основ има лице које је ствар стекло теретно у односу на лице које је ствар стекло бестеретно; ако су правни основи ових лица исте јачине, првенство има лице код кога се ствар налази (став 2); право на подношење тужбе из става 1. овог члана не застарева (став 3.).

У конкретном случају, разјашњено је да је тужилца стекла спорни стан, те да га је доделила туженом на коришћење. Утврђено је и да је основ поседа туженог на стану отпао, пошто је решење о давању стана на коришћење стављено ван снаге решењем надлежног државног органа од 25.12.2002. године, а у парници коју је тужени водио против тужиле правноснажном пресудом одбијен тужбени захтев за поништај решења од 25.12.2002. године. Надаље, утврђено је да је у парници по тужби туженог против „Гемакса“ д.о.о. и тужиле, као уговарача по уговору од 23.02.2000. године, одбијен тужбени захтев да се утврди да је ништав уговор о купопродаји од 23.02.2000. године.

Дакле, питање правних основа парничних странака за посед на спорном стану расправљено је у парницама чији су они били учесници. По правноснажним пресудама, правни основ стицања стана од стране тужиле законит је, за разлику од правног основа поседа на стану туженог, који је отпао 25.12.2002. године.

За одлуку су меродавне одредбе члана 41. Закона о основама својинскоправних односа, на које се првостепени суд позвао и правилно их применио. При томе, када је тужени правни основ за посед стекао 23.02.2000. године, а тај правни основ отпао 25.12.2002. године, он је по одредби члана 72. став 2. Закона о основама својинскоправних односа несавесни држалац стана од тог времена, па се не може прихватити становиште другостепеног суда да због његове повезаности са предметним станом мера исељења не би била у складу са правом на дом регулисаним чланом 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**